

Dr. Renaldo Čiužo monografijos rankraščio „Mokytojo kompetencijos: profesinio meistriškumo siekis“ recenzija

Recenzuoti pateiktas leidinys yra mokslo darbas, atitinkantis mokslinės monografijos reikalavimus. Leidinys skirtas detaliai vienos temos nagrinėjimui.

Monografijoje yra aiškus naujumo, mokslinio originalumo požymis – mokytojo kompetencijų struktūra analizuojama edukacinės paradigmos kaitos nuo mokymo prie mokymosi ir kaitą lemiančių politinių sprendimų kontekste. Išsamiau aptariama mokytojo didaktinė kompetencija, teoriškai ją pagrindžiant. Leidinyje nauja ir ypač vertinga tai, kad autorius sudarė didaktinės kompetencijos, grindžiamos mokymosi paradigma, raiškos ugdymo procese kriterijus bei indikatorius. Šie kriterijai ir indikatoriai leidžia atpažinti, kuria ugdymo paradigma vadovaujasi mokytojai kasdieniame darbe. Remiantis šiais kriterijais buvo konstruojamas tyrimo dizainas, leidžiantis įvertinti skirtingą ugdymo paradigmą grindžiamos didaktikos raiškos ypatumus mokyklose.

Monografijos autorius, pateikdamas skirtingus užsienio ir Lietuvos mokslininkų požiūrius bei tyrimus, gvildena daugelį su mokslinio tyrimo tema susijusių probleminių klausimų, pvz.: aptariama mokytojo vaidmenų kaita, kompetencijų sampratos ir struktūros problema, mokytojo didaktinės kompetencijos raiškos charakteristikos ir kt. Pagrįstai išanalizuoti ir apibendrinti esminiai moksliniai šaltiniai, kartu remiantis ir pateikiant pačią naujausią literatūrą.

Teorinis metodologinis mokytojo kompetencijos probleminių klausimų sprendimas padeda pažvelgti į mokytojo kompetencijų struktūrą bei didaktinę kompetenciją mokinio mokymo(si) galimybių kūrimo aspektu, mokinio įgalinimo mokytis aspektu, o ne tik mokymo organizavimo bei tiesioginio mokymo aspektu.

Mokytojo didaktinės kompetencijos tyrimas sukonstruotas inovatyviai, leidžia atskleisti paradigmą mokytojo prieigą prie ugdymo proceso, remiantis paties mokytojo ir mokinių nuomone. Mokytojo ir mokinių požiūrių gretinimas padeda išvelgti ir tas problemas, kurias mokytojai pridengia „išmokta reformine leksika“.

Monografiniame tyrime labai prasmingai pritaikytas faktorinės analizės metodas. Jis leidžia nustatyti mokytojų grupes, kurias jungia koks nors reikšmingas faktorius, pvz.:

mokytojai, įvaldę daugelį mokymo(si) metodų; mokytojai, taikantys tik klasikinius mokymo metodus; mokytojai, taikantys mokymo ir mokymo(si) metodus ir pan. Faktorinė analizė pasitelkiama ir mokinių požiūriams tirti. Kaitos nuo mokymo prie mokymo(si) paradigmos laikotarpiu labai aktualu užfiksuoti procesą, kaip mokytojai keičia metodus, savo vaidmenis, tikslų kėlimo tradicijas ir kt. Tai leidžia prognozuoti tolesnius kaitos etapus, išvelgti ir spręsti mokytojų didaktinės kompetencijos problemas.

Monografijos išvados pagrįstos, reikšmingos. Parengtos naudingos rekomendacijos.

Monografija bus naudinga edukologijos srities mokslininkams, švietimo politikams, vadovėlių ir mokymo priemonių autoriams. Ją bus galima naudoti kaip mokslinių žinių šaltinį edukologijos magistrantūros ir doktorantūros studijoms.

Išvada. Renaldo Čiužo monografija atitinka švietimo ir mokslo ministro mokslo monografijoms nustatytus reikalavimus ir rekomenduojama spausdinimui.

Prof. dr. Ona Monkevičienė,
Lietuvos edukologijos universiteto Ugdymo mokslų fakulteto dekanė
2013 m. gegužės 20 d.